Toimintakyvyn vaikeudet lapsilla ja nuorilla

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

19.10.2026

Kouluterveyskysely (KTK)

- Kouluterveyskysely tuottaa tietoa lasten ja nuorten terveydestä, hyvinvoinnista, koulunkäynnistä ja elintavoista.
- Se toteutetaan valtakunnallisesti kokonaistutkimuksena, jossa pyritään saamaan koko ikäluokka vastaajiksi.
- Kysely toteutetaan anonyyminä ja vapaaehtoisena, luokkahuoneessa täytettävänä kyselynä.
- Vuonna **2023** Kouluterveyskyselyn tiedot kerättiin (n=246 747):
    - Perusopetuksen 4. ja 5. luokilla (n=95 523; vastausaktiivisuus: 77%)
    - Perusopetuksen 8. ja 9. luokilla (n= =87 147; vastausaktiivisuus: 70%)
    - Lukiossa (1. ja 2. luokka; n=44 862; vastausaktiivisuus: 68%)
    - Ammatillisissa oppilaitoksissa (1. ja 2. luokka; n= 19 215; vastausaktiivisuus: 28%)

Kouluterveyskysely toteutetaan kahden vuoden välein, kyselyä on tehty vuodesta 1996 lähtien.

Kyselyn toteuttaa THL.

Toimintakyvyn vaikeuksia kokeneiden osuus 8.–9. luokan oppilailla

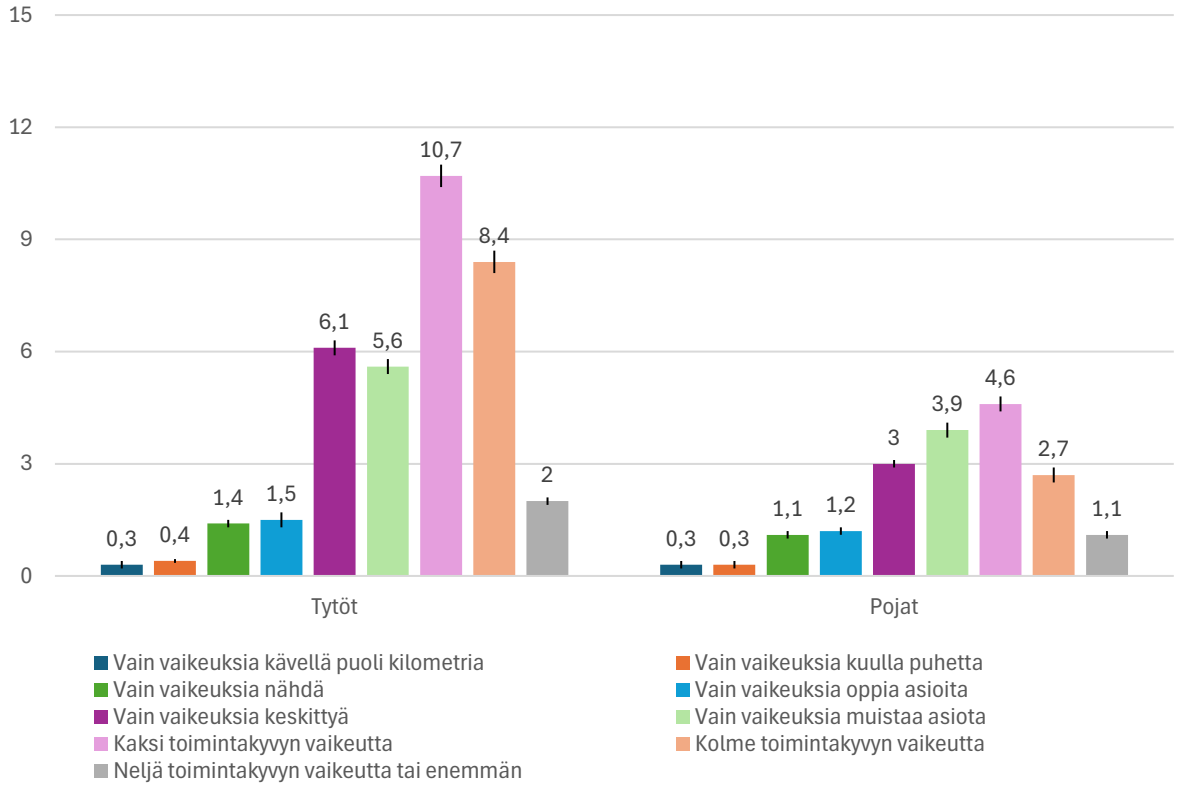

- Tytöt raportoivat poikia enemmän toimintakyvyn vaikeuksia
  - tytöille kasautui myös enemmän useampia toimintakyvyn vaikeuksia
- Keskittymisvaikeuksia raportoitiin tytöillä puolet enemmän kuin pojilla (tytöt 6,1%, pojat 3%)

Toimintakyvyn vaikeuksia kokeneiden osuus lukion 1. ja 2. vuosikurssin oppilailla

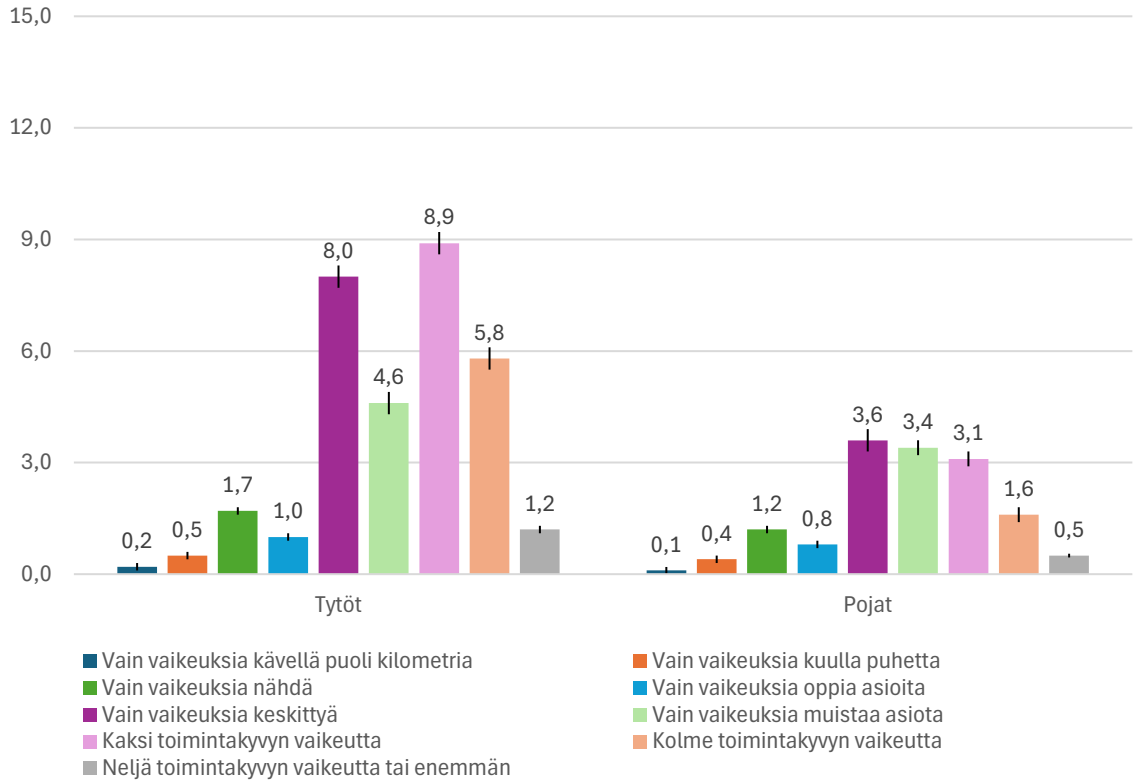

- Lukiossa yleisimmät itseraportoidut toimintakyvyn vaikeudet ovat keskittymisvaikeudet ja muistivaikeudet
- tytöt raportoivat yli puolet enemmän keskittymisvaikeuksia kuin pojat

Toimintakyvyn vaikeuksia kokeneiden osuus ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoilla

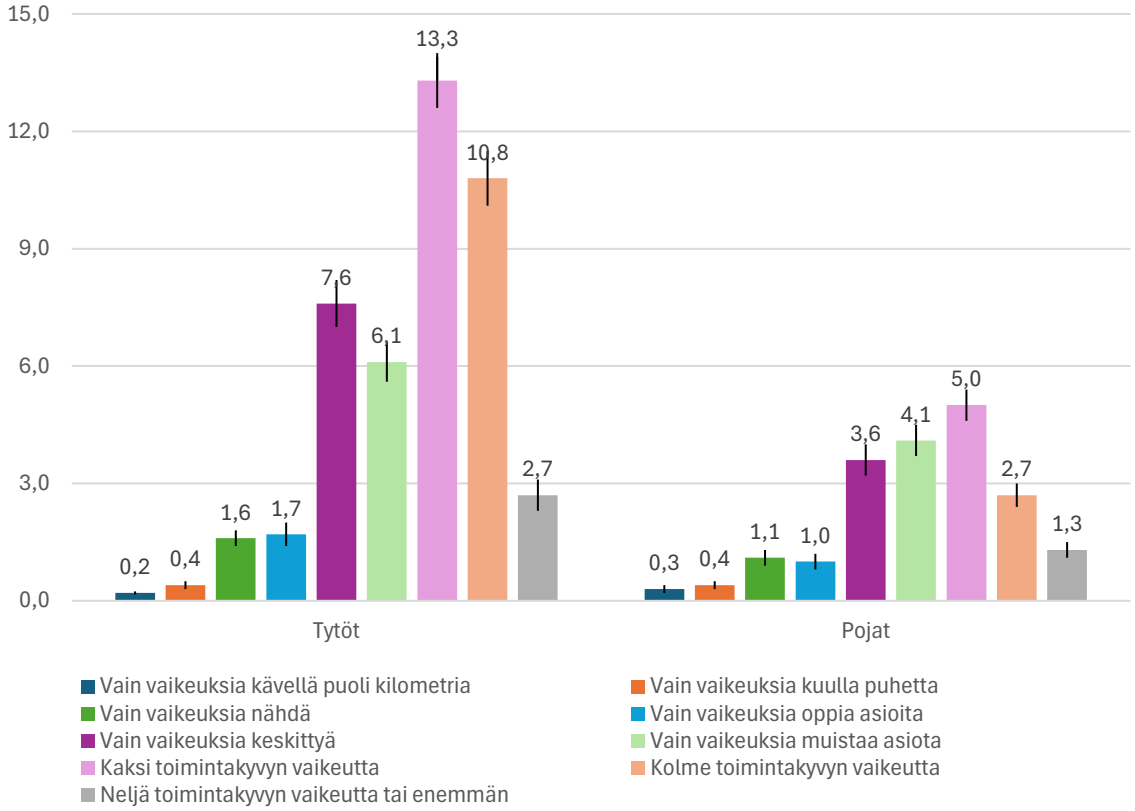

- Ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevilla näkyy yhä sukupuolten välinen ero: tytöt raportoivat poikia enemmän toimintakyvyn vaikeuksia
- Joka viides ammattikoulussa opiskeleva tyttö raportoi ainakin kaksi tai jopa kolme toimintakyvyn vaikeutta

Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus (KOTT)

- Tuottaa luotettavaa ja monipuolista tietoa 18–34-vuotiaiden yo ja amk opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja terveyspalveluiden nykytilasta ja muutoksesta Suomessa.
- Vuonna 2021 kyselyyn vastasi 6 258 opiskelijaa (vastausaktiivisuus 53 %) ja vuonna 2024 3 639 opiskelijaa (31 %).
- Pääpaino on tiedoissa joita ei saada muista lähteistä mm. koettu terveys, mielenterveysoireilu, elintavat, opiskelukyky, osallisuus, terveyspalvelukokemukset.

KOTT-kysely toteutetaan joka neljäs vuosi. Alun perin tutkimuksesta vastasi YTHS.

THL toteutti tutkimuksen ensimmäistä kertaa vuonna 2021 ja toisen kerran vuonna 2024.

thl

Verkostopäivä 15.12.2025

Toimintakyvyn vaikeuksia kokeneiden osuus ammattikorkeakoulun opiskelijoilla

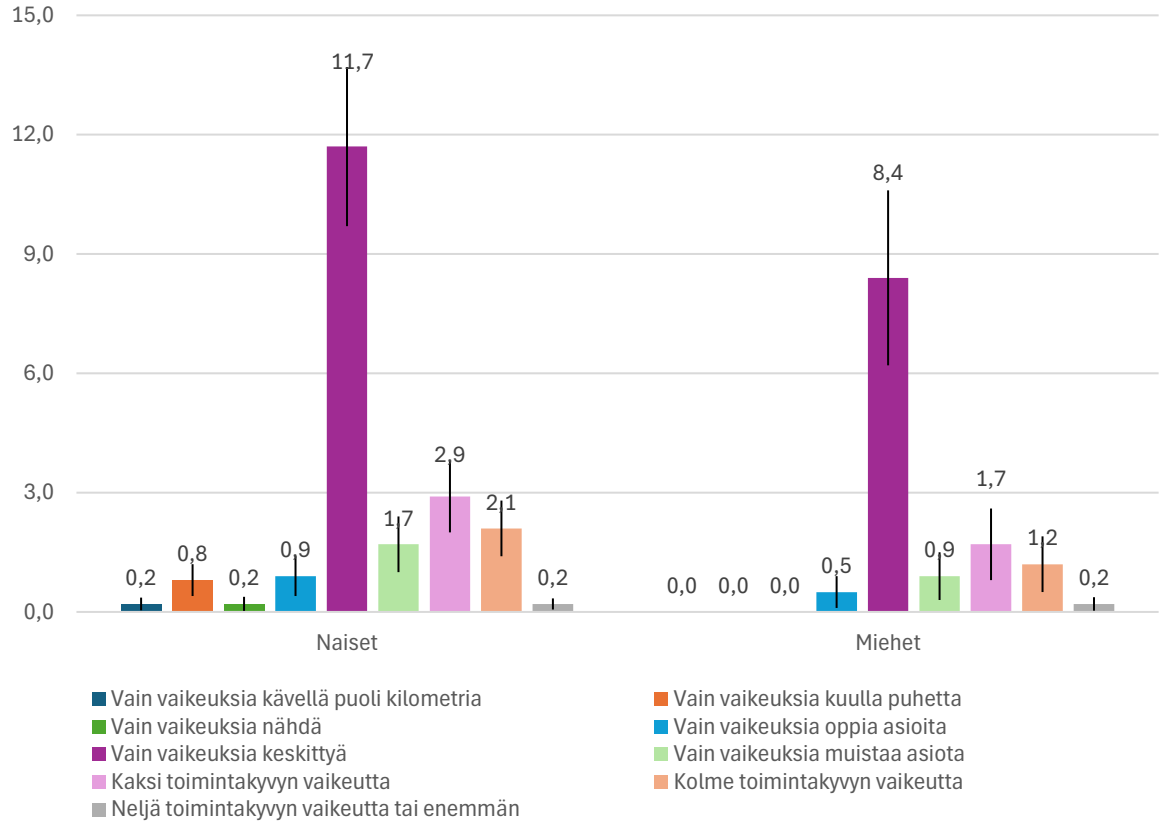

- Ammattikorkeakoulussa opiskelevista joka kymmenes nainen ja lähes joka kymmenes mies raportoi keskittymisvaikeuksia
- Muita toimintakyvyn vaikeuksia raportoitiin vähemmän (alle 2 %)

Toimintakyvyn vaikeuksia kokeneiden osuus yliopiston opiskelijoilla

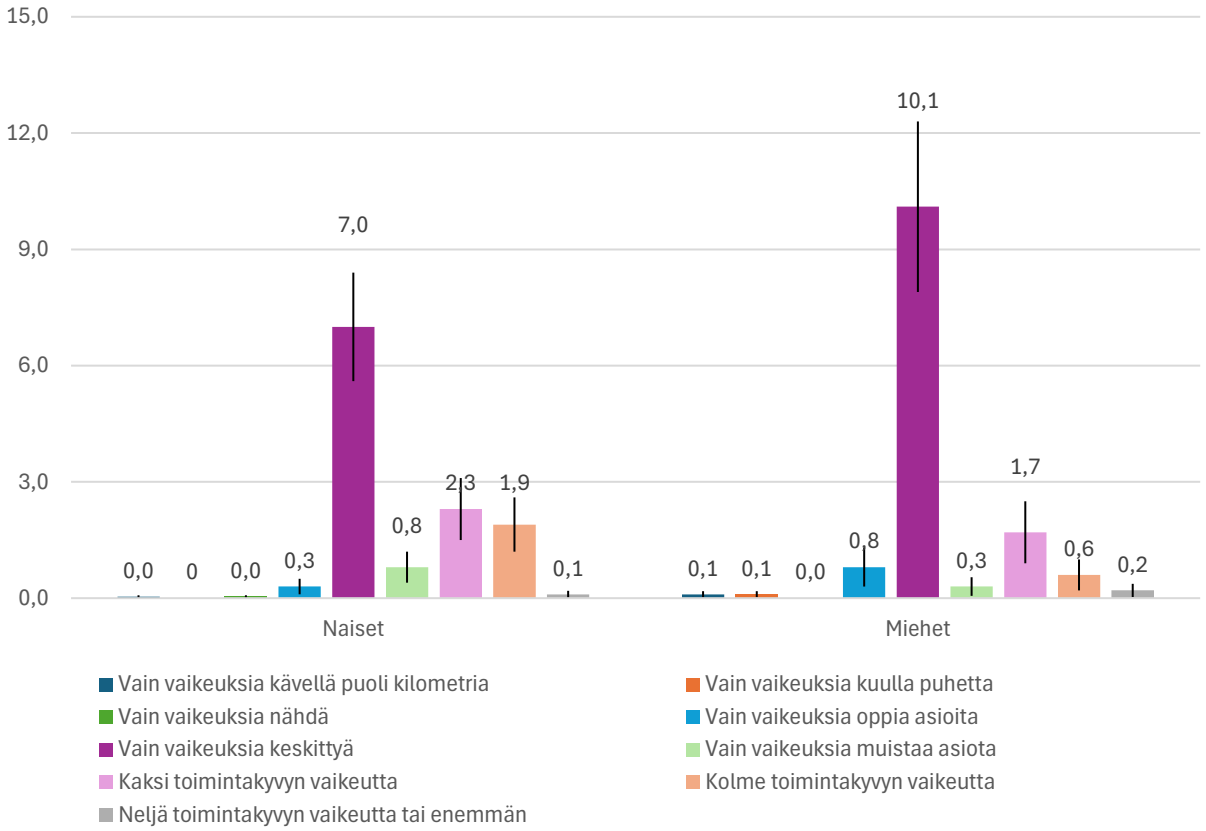

- Yliopistossa opiskelevista miehistä joka kymmenes raportoi keskittymisvaikeuksia, naisista 7% raportoi keskittymisvaikeuksia
- Muita toimintakyvyn vaikeuksia raportoitiin vähän (alle 1 %)

Tutkimuskysymykset

Kouluterveyskysely

32. Mitkä asiat ovat sinulle helppoja tai vaikeita?

- Ei vaikeuksia
- Vähän vaikeuksia
- Paljon vaikeuksia
- Ei onnistu lainkaan

Onko sinun vaikea nähdä (jos sinulla on omat silmälasit tai piilolinssit, miten näet niiden kanssa)?

Onko sinun vaikea kuulla puhetta (jos käytät kuulolaitetta huonon kuulon vuoksi, miten kuulet sen kanssa)?

Onko sinun vaikea kävellä noin puoli kilometriä, esimerkiksi urheilukentän ympäri?

Onko sinun vaikea oppia asioita?

Onko sinun vaikea muistaa asioita?

Onko sinun vaikea keskittyä, vaikka tehtävä olisi mielestäsi kiva?

KOTT

11. Pystytkö yleensä seuraaviin suorituksiin?

	pystyn vaikeuksitta	pystyn, mutta vaikeuksia on jonkin verran	pystyn, mutta se on minulle erittäin vaikeaa	en pysty lainkaan
Kävelemään noin puolen kilometrin matkan levähtämättä				
Näkemään tavallista sanomalehtitekstiä (silmälasien kanssa, jos niitä käytät)				
Kuulemaan, mitä usean henkilön välisessä keskustelussa sanotaan (kuulokojeen kanssa, jos sitä käytät)				

12. Millaiseksi koet muistisi, oppimis- ja keskittymiskykysi?

	erittäin hyvin	hyvin	tyydyttävästi	huonosti	erittäin huonosti
Muistini toimii					
Uusien tietojen omaksuminen ja asioiden oppiminen sujuu minulta					
Pystyn yleensä keskittymään asioihin					